

שיעור 2: סיפור של פעם – בית קפה רצקי

ברוכים הבאים לשיעור עברית

סיפור של פעם – בית קפה רצקי

שיעור מספר 2

המילון שלנו

מילים חדשות שצריך לדעת לפני ששומעים את הסיפור. שימו לב, המילים באות כמו בסיפור.

הרביץ, להרביץ למישהו

לתת מכות למישהו, להרים עליו יד.

יש ילדים שמשתמשים בידיים ובכוח כשהם כועסים.

הם מרביצים לחברים שלהם. יש בעלים שמרביצים לנשים שלהם.

הרביץ, להרביץ ל..., הרביץ

חטפו, חטף, לחטוף

לקחת מישהו או משהו בכוח. הטרוריסטים חטפו מטוס שהיו בו 150 נוסעים, כי הם רצו לשחרר את החברים

שלהם בבתי הסוהר.

הגנב חטף את התיק של האישה.

חטפו, חטף, לחטוף

התנהג, להתנהג

ההורים מלמדים את הילדים שלהם איך להתנהג יפה. אימא אומרת לבן שלה: "תתנהג יפה בבית הספר, אל

תרביץ לילדים, תדבר יפה למורה, תאכל את הסנדוויץ' בפה סגור."

התנהג, להתנהג, התנהג

נרות דולקים, נר דולק, להדליק נרות

במסורת היהודית אישה יהודייה מדליקה נרות לפני ערב שבת.

הנרות דולקים בבית.

ביום הולדת שמים נרות על העוגה ומדליקים אותם.

נרות דולקים, נר דולק, להדליק נרות

הזכירה, הזכיר, להזכיר דבר למישהו

שכחתי את השם של המורה שמלמד בקורס הזה. אתה יכול להזכיר לי בבקשה? אה... נכון! שמו דן סגל, איך שכחתי?! טוב שהזכרת לי.

הזכירה, הזכיר, להזכיר דבר למישהו

זיכרונות, זיכרון

מה שאנחנו זוכרים. אני אוהב לשמוע סיפורים של פעם, מה שאנשים זוכרים מהעבר, אני אוהב לשמוע את הזיכרונות שלהם.

זיכרונות, זיכרון, זיכרונות

סוד, הרבה סודות

לכל אדם יש סודות, אלה הם דברים שהוא לא רוצה לספר לאף אחד. הוא שומר על הסוד בלב. בנג'מין פרנקלין אמר ששלושה אנשים יכולים לשמור על סוד רק כאשר שניים מהם מתים.

סוד, הרבה סודות, סוד

בכו מרוב התרגשות, לבכות מרוב התרגשות

השחקנית האמריקאית נטלי פורטמן בכתה מרוב התרגשות כאשר היא קיבלה את פרס האוסקר. הרגשות שלה היו כל כך חזקים, לכן היא בכתה.

בכו, מרוב התרגשות, לבכות מרוב התרגשות

סיפור מרגש

סיפור שמתרגשים ממנו. סיפור שגורם לרגשות שלנו לעלות. הסרט היה כל כך מרגש, שבסוף בכיתי. הוא ריגש אותי מאוד.

סיפור מרגש, סיפור מרגש

מצוין!

עכשיו, תחזרו יחד איתי על המילים החדשות:

דוגמה: הרביץ _____ הרביץ

אתם מוכנים?

חטפו _____ התנהג _____ נרות דולקים _____ הזכירה _____ זיכרונות _____ סוד _____

בכו מרוב התרגשות _____ סיפור מרגש _____

כל הכבוד!

בואו נקשיב לסיפור

סיפור של פעם – בית קפה רצקי

תל אביב היא עיר צעירה, רק בת מאה שנה. לפני מאה שנה בימי המנדט הבריטי, האנגלים היו בארץ. אז, טלפון ורדיו לא היו בכל בית ישראלי, אינטרנט, פקס וטלוויזיה לא היו בכלל. הדרך היחידה לדעת מה קורה בארץ ובעולם הייתה – ללכת לבית קפה ולשמוע אנשים ש"יודעים הכול."

בתי הקפה בתל אביב היו מקום מפגש. אנשים נפגשו שם, שמעו חדשות מקומיות ועולמיות מישראל ומהעולם, וגם מה קרה ככה סתם אצל אנשים. למשל מה לבשה גבי דיזנגוף במסיבה האחרונה, מה אמרה גבי רבינוביץ' לבעל שלה על השכנה, מי דיבר עם מי, מי התנשק עם מי, מי הרביץ למי. ובין החדשות והשיחות היו גם אנשים שהזמינו משהו לאכול ולשתות, ולפעמים הם אפילו שילמו.

אחד מבתי הקפה האלה היה קפה רצקי, שנמצא ברחוב ביאליק פינת רחוב טשרניחובסקי בעיר תל אביב. צבי רצקי היה בעל בית הקפה הזה. הוא היה אדם שמח ומאושר. הוא אהב להכיר אנשים חדשים, לשבת איתם, לדבר איתם ולשתות איתם. בין המבקרים בבית הקפה שלו היו המשוררים המפורסמים ביאליק וטשרניחובסקי. רצקי אהב לספר סיפורים לאורחי בית הקפה, ויותר מכול הוא אהב לספר, לחזור ולספר סיפורים על סבא שלו, זכריה.

זכריה נולד ברוסיה ובגיל 5 לקחו אותו בכוח, **הטפו** אותו לצבא של הצאר ניקולאי. 25 שנה סבא שלי זכריה היה בצבא הרוסי, ולא זכר דבר מהעבר היהודי שלו. הוא חי והתנהג כלא-יהודי. ערב אחד הוא ראה בחלון של אחד הבתים בעיירה קטנה ברוסיה **נרות דולקים**, והאב, ראש המשפחה, לבוש בבגדים לבנים, מחזיק בידו האחת כוסית יין. התמונה הזאת **הזכירה** לו משהו מהילדות. הוא החליט להיכנס לאותו בית ודפק על הדלת. בחורה צעירה בת 17 פתחה לו את הדלת.

כשאבא שלה, הרב של המקום, ראה אותו, הוא הזמין אותו להיכנס ולשבת לאכול איתם. התחילה שיחה ביניהם. הרב התעניין לשמוע על **זיכרונות** הילדות של החייל הרוסי. החייל הסתכל בנרות ותמונות מן הילדות עלו בו. הנרות הדולקים הזכירו לו את הנרות שאימא שלו הדליקה ביום שישי. ברגע אחד הוא גילה את **סוד** החיים שלו. בעיניים של זכריה היו דמעות. כולם **בכו מרוב התרגשות**. זכריה נשאר בבית הרב. אחרי זמן קצר הוא התחתן עם הבת של הרב ואחרי הרבה שנים הם הפכו לסבא ולסבתא שלי.

אני אוהב לספר את הסיפור הזה שוב ושוב לאורחים שלי בבית הקפה. **סיפור מרגש**, נכון?

אם הסיפור אמיתי או לא - אף אחד לא יודע.

רגע של הבנה

שמעתם את הטקסט, בואו נבדוק מה הבנתם. תשמעו את השאלות ותגידו את התשובות.

תרגיל

מהי התשובה הנכונה?

למה אנשים הלכו בישראל של פעם לבתי קפה?

- א. לאכול ולנוח
- ב. לשחק שש בש
- ג. לדעת מה חדש

התשובה היא: _____

✓ אנשים הלכו בישראל של פעם לבית קפה כדי לדעת מה חדש.

בטקסט אומרים שאנשים שהגיעו לבתי הקפה, לפעמים אפילו שילמו.

מה אנחנו לומדים מזה?

- א. שהיו מספר אנשים ששילמו
- ב. שאף אחד לא שילם
- ג. שכולם שילמו

התשובה היא: _____

✓ שהיו מספר אנשים ששילמו.

מה היה סוד החיים של זכריה?

- א. שהוא מצא את בית הרב
- ב. שהוא בא מבית יהודי
- ג. שהוא התאהב בבת של הרב

התשובה היא: _____

✓ סוד החיים של זכריה היה שהוא בא מבית יהודי.

למה זכריה בכה?

- א. כי הוא התרגש שהרב הזמין אותו לאכול
- ב. כי הוא הבין מאיפה הוא בא
- ג. כי הוא התאהב בבת של הרב

התשובה היא: _____

✓ זכריה בכה כי הוא הבין מאיפה הוא בא.

מוכנים לתרגיל נוסף?

תרגיל

תשמעו את הסיפור ותגידו את המילים החסרות מהזיכרון -

הסיפור של סבא זכריה

סבא זכריה _____ ברוסיה. בגיל 5 _____ אותו לצבא הרוסי. שם הוא היה 25 שנה. הוא חי ו_____ כלא יהודי. פעם הוא _____ נרות דולקים בחלון של בית, וזה _____ לו את הילדות שלו. הוא דפק על הדלת, בחורה צעירה _____ את הדלת. אבא שלה, הרב, ראה אותו ו_____ אותו להיכנס לבית ולאכול איתם ארוחת ליל שבת. הם _____ לדבר. זכריה נשאר בבית של הרב ואחר כך הוא _____ עם בת הרב.

אני חוזר :

סבא זכריה **נולד** ברוסיה. בגיל 5 **חטפו** אותו לצבא הרוסי. שם הוא היה 25 שנה. הוא חי **והתנהג** כלא יהודי. פעם הוא **ראה** נרות דולקים בחלון של בית, וזה **הזכיר** לו את הילדות שלו. הוא דפק על הדלת, בחורה צעירה **פתחה** את הדלת. אבא שלה, הרב, ראה אותו **והזמין** אותו להיכנס לבית ולאכול איתם ארוחת ליל שבת. הם **התחילו** לדבר. זכריה נשאר בבית של הרב ואחר כך הוא **התחנן** עם בת הרב.

רגע של מילים

תרגיל

תגידו את המילים במקום הנכון ובצורה הנכונה -

המילים הן : **להרביץ, להתנהג**

אני חוזר : **להרביץ, להתנהג**

- בחורה צעירה הגיעה למשטרה וסיפרה לשוטרים שהיא לא רוצה לחזור הביתה, כי היא פוחדת מבעלה, ש _____ באגרסיביות. לפעמים הוא אפילו _____ לה.

✓ היא פוחדת מבעלה. הוא **מתנהג** אליה באגרסיביות ולפעמים אפילו **מרבץ** לה.

מוכנים להמשיך?

המילים הן : **מאושר, נרות דולקים**

אני חוזר : **מאושר, נרות דולקים**

- אליזבת ערכה, עשתה מסיבת סילבסטר בבית. היא שמה _____ בכל פינות הבית. האורחים שמחו, שרו ורקדו והיו _____ עד שפתאום התחילה אש. שוטרים הגיעו מיד ועזרו לאליזבת ולאורחים לעזוב את הבית.

✓ היא שמה **נרות דולקים** בכל פינות הבית. האורחים שמחו, שרו ורקדו והיו **מאושרים**, עד שפתאום התחילה אש.

ועכשיו שימו לב, 3 מילים :

המילים הן: **דמעות, לבכות, מרגש**

אני חוזר: **דמעות, לבכות, מרגש**

- לאיש העסקים גיימס גולד נולד בן ראשון. עיתונאי שראה אותו בכניסה לבית החולים, כתב בעיתון: איש העסקים, גיימס גולד _____ מרוב התרגשות ולא יכול היה לעצור את ה_____. זה היה _____ מאוד, לראות אותו בסיטואציה הזאת.

✓ גיימס גולד **בכה** מרוב התרגשות ולא יכול היה לעצור את ה**דמעות**. זה היה **מרגש** מאוד, לראות אותו בסיטואציה הזאת.

מוכנים להמשיך את התרגיל?

המילים הן: **להזכיר, זיכרונות, שיחה**

אני חוזר: **להזכיר, זיכרונות, שיחה**

- השחקן והבמאי טים פורד סיפר ב_____ פרטית עם עיתונאים, שהסרט האחרון שלו הוא אישי מאוד. הסרט מספר את ה_____ שלו מהזמן שהוא היה ילד. הוא צילם את הסרט ליד כפר קטן באריזונה כי המקום _____ לו את בית ההורים בהונגריה.

✓ טים פורד סיפר ב**שיחה** עם עיתונאים, שהסרט האחרון שלו מספר את ה**זיכרונות** שלו מהזמן שהוא היה ילד. הוא צילם את הסרט ליד כפר קטן באריזונה כי המקום ה**זכיר** לו את בית ההורים בהונגריה.

דבר אחר - בסיפור על בית קפה רצקי שמעתם את המשפט: ברגע אחד גילה סבא זכריה את סוד החיים שלו.

סוד החיים.

נשמע עכשיו וריאציות נוספות של המילה סוד:

סוד היופי - את נראית נהדר, מה סוד היופי שלך?

בסודי סודות - פיטרו אותו מעבודה. הוא לא מספר על זה לאף אחד אפילו לא לאשתו – הוא שומר על זה בסודי סודות.

סוד צבאי - לחיילים אסור לספר לאף אחד מה הם עושים בצבא, איפה הם נמצאים – כי זה סוד צבאי.

סוד החיים, סוד היופי, בסודי סודות, סוד צבאי

זמן לעברית מדוברת

בסיפור של פעם – בית קפה רצקי שמעתם את המשפטים: "מי דיבר עם מי, מי התנשק עם מי, מי הרביץ למי". תשמעו בבקשה משפטים כאלה בסיפור קצר על עיתון צהוב שכותב על סלבריטיס.

"תל אביב – היום" הוא עיתון צהוב, שכותב על סלב – סלבריטיס, אנשים מפורסמים. בעברית – סלבריטיס הם ידוענים מהמילה 'ידע' 'לדעת'. ומה כותבים בעיתון "תל אביב- היום"? דברים מעניינים מאוד: מי דיבר עם מי, מי הזמין את מי למסיבה, מי התנשק עם מי ומתי, מי התחתן עם מי, מי התגרש ממי ולמה, מי הרביץ למי, כך אנחנו יודעים כל מה שקורה ככה סתם בתל אביב.

ומה קורה אצלכם? בעיר שלכם?

רגע של דיבור

תחזרו אחריי על משפטים מהטקסט:

בתי הקפה בתל אביב היו מקום מפגש. _____

אנשים באו לבתי הקפה לשמוע חדשות מקומיות ועולמיות. _____

גב' רבינוביץ תמיד רוצה לדעת מה קורה ככה סתם אצל אנשים. _____

סבא זכריה נולד ברוסיה, והוא חי והתנהג כלא יהודי. _____

סבא לא זכר דבר מהעבר היהודי שלו. _____

סבא זכריה הסתכל בנרות, ותמונות מן הילדות עלו בו. _____

כאשר סבא זכריה גילה את סוד החיים שלו, כולם בכו מרוב התרגשות. _____

שאלה למחשבה

בסוף סיפור של פעם "בית קפה רצקי" אומר צבי רצקי שהוא אוהב לספר את הסיפור על סבא זכריה שוב ושוב. אם הסיפור אמיתי או לא אף אחד לא יודע. האם זה חשוב שהסיפור אמיתי?